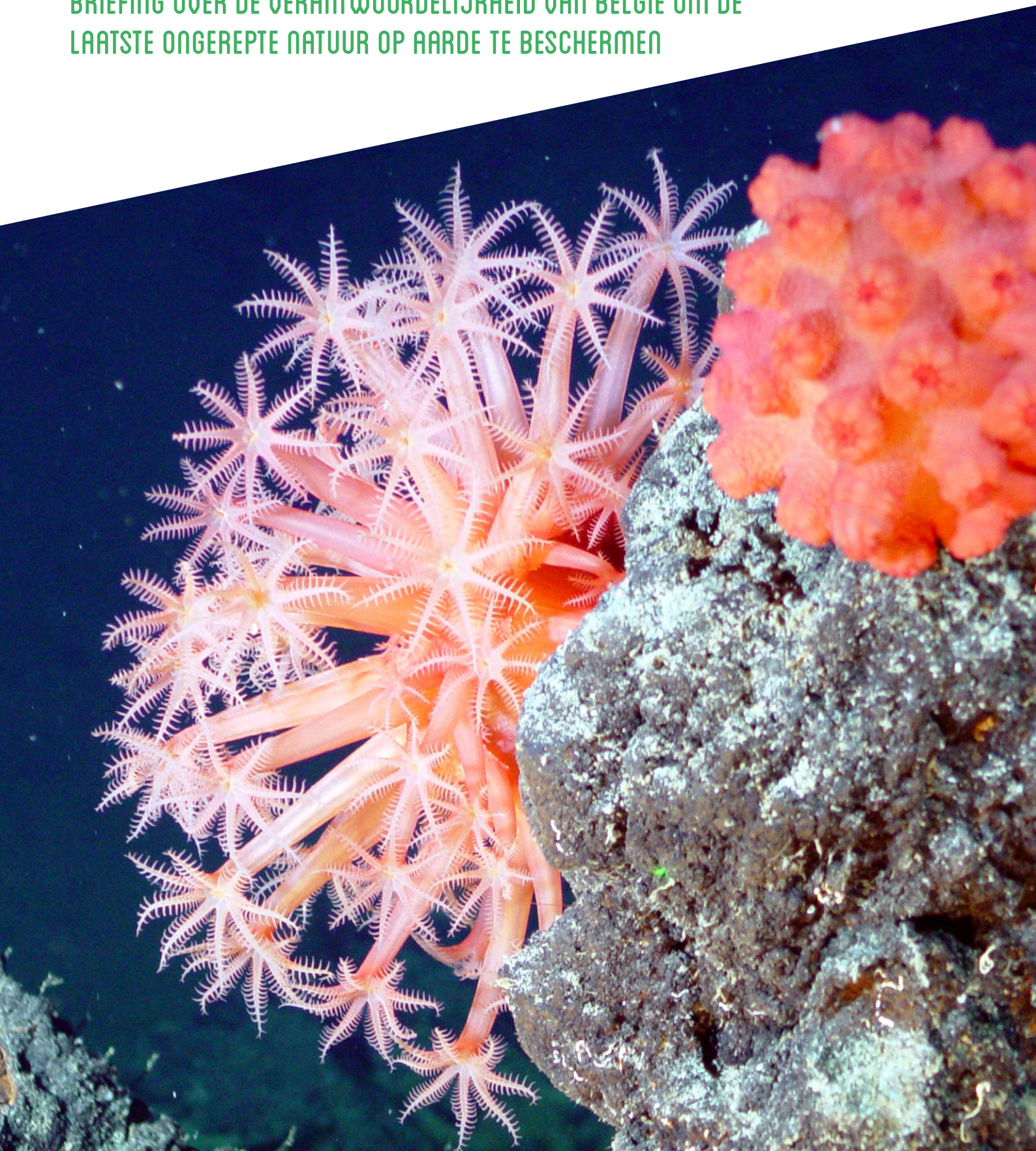

BELGIË'S STEUN AAN DIEPZEEMIJBOUW IN VRAAG GESTELD

BRIEFING OVER DE VERANTWOORDELIJKHEID VAN BELGIË OM DE
LAATSTE ONGEREPTENATUUR OP AARDE TE BESCHERMEN

Inhoud

Samengevat: wat willen BBL, WWF-België en Seas at Risk?

1. Wat is diepzeemijnbouw?
2. Hoe wordt diepzeemijnbouw internationaal beheerd?
3. Waarom aan diepzeemijnbouw doen?
4. Waarom is diepzeemijnbouw geen duurzame oplossing?
5. Hoe is België bij diepzeemijnbouw betrokken?
6. Waarom willen Bond Beter Leefmilieu, Seas at Risk en WWF België een publiek debat over de noodzaak en risico's van diepzeemijnbouw en België's rol erin?
7. Wat vragen de NGO's aan de Belgische overheid?
8. Verdere literatuur

Bond Beter Leefmilieu, Seas at Risk en WWF België, maart 2018

www.bondbeterleefmilieu.be | www.wwf.be | www.seas-at-risk.org

FOTO'S NOAA Ocean Exploration & Research

LAY-OUT Geert Jaspers (concept: ZAP)

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Danny Jacobs, Tweekerkenstraat 47, 1000 Brussel

MEER WETEN?

Bond Beter Leefmilieu

Olivier Beys - Beleidsmedewerker circulaire economie

olivier.beys@bblv.be | @olivierbeys | 02/282.19.49

Seas at Risk

Ann Dom - Deputy director

adom@seas-at-risk.org | @SeasAtRisk | 02/893.09.65

WWF België

Sarah Vanden Eede - Beleidsmedewerker oceanen en visserij

Sarah.VandenEede@wwf.be | @SarahVE_WWF | 02/340.09.31

SAMENGEVAT: WAT WILLEN BBL, WWF-BELGIË EN SEAS AT RISK?

België sponsort sinds 2013 een diepzeemijnbouw exploratiecontract dat DEME-GSR heeft met de International Seabed Authority. Het betreft een gebied in de Stille Oceaan van 2,5 maal de oppervlakte van België. Als sponsoring state en lidstaat van de ISA heeft België een belangrijke rol te spelen in de bescherming van de diepzee en de toepassing van het voorzorgsprincipe. De beslissing om het DEME-GSR contract te sponsoren werd echter genomen zonder enige stakeholder of publieke inspraak. Tot op heden is er ook een totaal gebrek aan een alomvattend en onderbouwd openbaar en publiek debat over de noodzaak van diepzeemijnbouw of de Belgische positie errond. De waarschuwingen van wetenschappers worden luider en luider: diepzeemijnbouw zal tot grootschalig en onomkeerbaar verlies van diepzee biodiversiteit leiden. Ondertussen plant DEME-GSR een allereerste test in 2019, en moet voor april 2018 een milieu-effectenrapport indienen bij de International Seabed Authority.

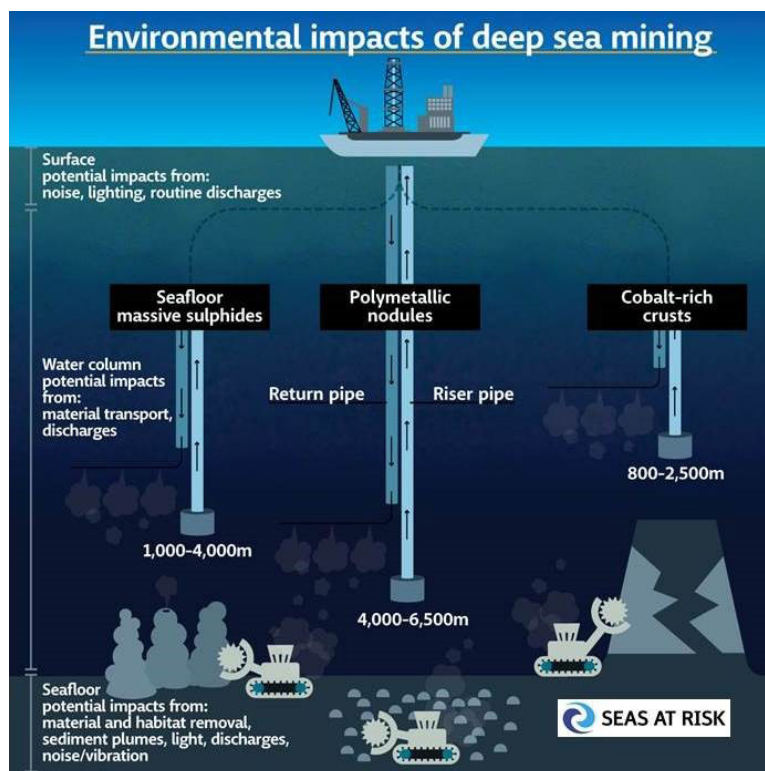
Gezien de hoogdringendheid van het dossier, vragen de NGO's de Belgische overheid concreet om nu:

- Een alomvattend en wetenschappelijk onderbouwd openbaar en publiek debat te voeren over de noodzaak van diepzeemijnbouw (inclusief projecties en scenario's voor de toekomstige vraag naar mineralen) en de alternatieven zoals circulaire economie en de transitie naar duurzame productie en consumptie;
- Niet langer financiële of andere steun te verlenen aan specifiek die activiteiten van bedrijven die met diepzeemijnbouw te maken hebben;
- Druk uit te oefenen op de ISA om strenge milieuvorwaarden te bepalen, een onafhankelijk milieu-committee te creëren, de Legal and Technical Committee open te stellen voor waarnemers en milieugegevens openbaar te maken;
- Ervoor te zorgen dat alle tests door DEME-GSR in de Clarion Clipperton zone (Stille Oceaan) worden uitgevoerd volgens de hoogste normen voor milieubescherming, en met toepassing van de voorzorgsmaatregel;
- Te zorgen dat alle tests omkaderd worden door transparante procedures voor MER en monitoringsplannen, in overeenstemming met de normen verankerd in de Europese MER-richtlijn, de Belgische MER-wetgeving, de verdragen van Espoo en Aarhus, inclusief betrokkenheid van belanghebbenden, publieke raadpleging en openbare toegang tot informatie;
- Financiële en andere steun voor diepzeemijnbouw stop te zetten, en volop te investeren in een circulaire economie en een volledige transitie naar duurzame consumptie en productiemethodes, in lijn met het duurzaam ontwikkelingsdoel 12 van de Verenigde Naties.

1. WAT IS DIEPZEEMIJNBOW?

Diepzeemijnbouw is de uitbreiding van mijnbouw vanop land en in ondiepe wateren naar de diepzee, en gaat op zoek naar deze drie soorten metaalhoudende afzettingen (zie afbeelding 1):

- Polymetalische knollen of ‘mangaanknollen’ (nikkel, koper, kobalt en mangaan): op de abyssale vlaktes op 4.000 - 6.500 m diepte;
- Kobaltkorsten (kobalt, een beetje vanadium, molybdeen en platina): voornamelijk op de flanken van zeebergen op 800 - 2.500 m diepte;
- Polymetalische sulfideafzettingen (koper, lood en zink, goud en zilver): in hydrothermale openingen van mid-oceanische spreidingsruggen op 1.000 - 4.000 m diepte.

De gebieden waar momenteel diepzeemijnbouw-concessies voor verleend worden, liggen:

- Op het continentaal plat van een land, zoals dat het geval is voor de gebieden bij de Azoren die onder de bevoegdheid van Portugal vallen;
- Of in internationale wateren, waarvan de grondstoffen volgens het [VN-Zeerechtverdrag](#)⁽¹⁾ (UN Convention on the Law of the Sea of UNCLOS) worden beschouwd als gemeenschappelijk erfgoed van de gehele mensheid, zoals dat het geval is voor de Clarion-Clipperton Fracture Zone (CCFZ) in de Stille Oceaan.

1 nl.wikipedia.org/wiki/VN-zeerechtverdrag

2. HOE WORDT DIEPZEE MIJNBOUW INTERNATIONAAL BEHEERD?

De United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS) regelt de bescherming en het gebruik van de natuurlijke rijkdommen van internationale wateren (gebieden buiten nationale jurisdictie). In de diepzee hebben volgens UNCLOS zowel de bodem als de natuurlijke rijkdommen de status van **'Common Heritage of Mankind'** (gemeenschappelijk erfgoed van de mensheid). In de internationale wateren verwijst men naar de oceanbodem en de ondergrond voorbij de grenzen van de nationale rechtsmacht als 'Het Gebied'. Het winnen van grondstoffen in Het Gebied moet alle mensen ten goede komen zonder enige vorm van discriminatie.

De **International Seabed Authority (ISA)** is de VN-organisatie die de activiteiten in Het Gebied controleert en regelt. De ISA werd gecreëerd onder de UNCLOS en heeft momenteel 168 lidstaten, waaronder België. UNCLOS geeft aan de ISA een dubbel mandaat: het beschermen van de diepzee-ecosystemen en het duurzaam beheren van het gebruik van de natuurlijke rijkdommen. Het voorzorgsprincipe staat hierbij centraal.

Firma's of landen kunnen bij de ISA een **concessiezone aanvragen** waarbij zij de exclusieve rechten verkrijgen om een zone van maximaal 150.000 km² (goed voor bijna 5 keer de oppervlakte van België) gedurende 15 jaar te exploreren. Indien een firma een aanvraag doet voor een exploratiecontract, moet een land optreden als 'sponsoring state'.

De ISA heeft tot nu toe 27 exploratiecontracten toegekend. Een 28ste is momenteel in de maak. **Meer dan 1,5 miljoen km²** is reeds in concessie gegeven voor diepzee-exploratie in de Stille Oceaan, de Atlantische Oceaan en de Indische Oceaan.

Een 5-jaarlijkse [review](#)⁽²⁾ van de ISA heeft **onrustwekkende tekortkomingen** aangetoond:

- Een gebrek aan transparantie. Waarnemers worden slechts in een paar structuren toegelaten, en worden volledig geweerd uit de Legal and Technical Committee (LTC), het orgaan waar de belangrijkste beslissingen worden genomen;
- Een gebrek aan milieu-expertise;
- Een gebrek aan publieke toegang tot informatie en gegevens.

Tijdens de Assembly meeting van de ISA in 2017 hebben NGO's de openstelling van de LTC, de vorming van een Environment Committee, en publieke toegang tot alle milieu-informatie bepleit. De Assembly besloot te werken aan meer transparantie, maar weigert voorlopig de LTC open te stellen of een Environment Committee te creëren. Slechts enkele landen steunen die opties. Het is onduidelijk wat de positie van België is.

2 www.isa.org.jm/files/documents/EN/Art154/Rep/ISA154-FinalRep-30122016.pdf

3. WAAROM AAN DIEPZEEMIJNBOW DOEN?

Met een groeiende wereldbevolking en stijgende welvaart wordt er - onder een business as usual scenario - verwacht dat de vraag naar metalen en mineralen (zoals mangaan, kobalt, koper en nikkel) in de toekomst meer en meer gaat groeien. De transitie naar hernieuwbare energie en elektrische auto's, en het stijgend gebruik van onder meer smartphones en tablets zullen mede deze groei aandrijven.

Een transitie naar 100% hernieuwbare energie is echter mogelijk zonder afhankelijk te zijn van diepzeemijnbouw, aldus onderzoek [aan de universiteit van Sydney](#)³. Zelfs bij de meest ambitieuze scenario's, past de vraag naar grondstoffen binnen de limieten van de gekende grondstofreserves op land. Het probleem is eerder van geopolitieke aard, aangezien de reserves in landen met moeilijke of protectionistische regimes liggen: 60% van alle kobalt wordt ontgonnen in Congo (en er wordt verwacht dat dit in 2025 zal groeien tot een aandeel van ongeveer 75%), terwijl China de grootste producent is van zogenaamde 'zeldzame aardmetalen' (die in realiteit niet zeldzaam zijn).

Diepzeemijnbouw wordt dus voornamelijk gezien als een manier om bevoorradingszekerheid te helpen garanderen. Het is echter niet bewezen dat dit zo zal zijn; zelfs na tientallen jaren onderzoek is maar een kleine fractie van de diepzee in kaart gebracht. Het blijft uiterst moeilijk een schatting te maken van de hoeveelheid en kwaliteit van mineralen en waar ze zich bevinden, [laat staan de economische waarde ervan in te schatten](#)⁴. Een [studie van Ecorys](#)⁵ in opdracht van de Europese Commissie schat dat maximum 2-4 % van de wereldproductie van mineralen kan worden gewonnen uit de diepzee tegen 2050.

Doorgaans stelt men diepzeemijnbouw voor als een nieuwe economische opportuniteit. Toch [toonde het Duitse Ministerie voor Energie en Economie](#)⁶ aan dat diepzeemijnbouw in de Duitse contractgebieden aan de huidige metaalprices niet winstgevend zal zijn.

Gezien het hergebruik van deze grondstoffen nog in de kinderschoenen staat, slechts een fractie momenteel gerecycleerd wordt, en recyclage geen prioriteit lijkt zolang er nog voorraden aanwezig zijn, wil men nieuwe reserves aanspreken. De diepzee komt daarbij meer en meer in het vizier, o.a. omdat er minder maatschappelijke druk is op het bewaren van de natuur in de diepzee, in tegenstelling tot de natuur op land.

3 www.savethehighseas.org/publicdocs/DSM-RE-Resource-Report_UTS_July2016.pdf

4 onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/2017EF000605/abstract

5 webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/3732

6 www.bmwi.de/Redaktion/DE/Publikationen/Studien/analyse-des-volkswirtschaftlichen-nutzens-der-entwicklung-eines-kommerziellen-tiefseebergbaus.pdf?__blob=publicationFile&v=6

4. WAAROM IS DIEPZEEMIJNBOW GEEN DUURZAME OPLOSSING?

Diepzeemijnbouw focust op **niet-hernieuwbare grondstoffen**, waarvan niet is aangetoond dat ze noodzakelijk zijn of niet op een andere manier kunnen gesubstitueerd worden.

De diepzee is een van de laatste plaatsen op deze planeet waar de menselijke invloed nog relatief beperkt bleef en de **natuur niet verstoord** is.

Terwijl men vroeger dacht dat de diepzee een barre vlakte zonder leven was, [weet men nu](#)⁽⁷⁾ dat de diepzee (1) gekenmerkt wordt door **zeer kwetsbare en unieke ecosystemen**, met zeer traag groeiende organismen en structuren die veel tijd nodig hebben om te recupereren van verstoringen, (2) gebieden herbergt met een uitermate grote en unieke biodiversiteit, (3) een belangrijke rol speelt in de voedselketen, (4) waarschijnlijk aan de basis lag van het begin van alle leven, en (5) een klimaatregulerende functie heeft.

Wetenschappelijke kennis over de diepzee is nog steeds uiterst beperkt. Toch werd er de laatste jaren belangrijke vooruitgang geboekt door internationaal onderzoek. Wetenschappers waarschuwen steeds meer voor significant en onomkeerbaar verlies aan biodiversiteit. Het [MIDAS research project](#)⁽⁸⁾ - Managing Impacts of Deep-sea Resource exploitation - waar ook de UGent aan meewerkte, toont aan dat diepzeemijnbouw desastreus is voor de bijzondere natuur in de diepzee door (1) de bodemverstoring die de specifieke ecosystemen vernielen, en (2) de (soms toxische) stofwolken van sediment die lang en ver (tot honderden kilometers) blijven rondzweven (gecreëerd door de mijnactiviteit en ook door het terugpompen van afvalwater). [Wetenschappers van onder meer het IUCN waarschuwen](#)⁽⁹⁾ meer en meer voor grootschalig en onomkeerbaar verlies aan biodiversiteit. Steeds meer wetenschappers zijn ervan overtuigd dat diepzeemijnbouw zonder netto-biodiversiteitsverlies [simpelweg onmogelijk](#)⁽¹⁰⁾ is.

Het **voorzorgsbeginsel** adviseert bovendien om prioriteit te geven aan duurzame alternatieven, aangezien de ecologische gevolgen groot en onomkeerbaar kunnen zijn. Deze alternatieven zijn te vinden in een transitie naar **duurzame productie en consumptiemethodes**, in lijn met het duurzame ontwikkelingsdoel (SDG) 12. Dit betekent dat de vraag naar mineralen moet dalen door de uitbouw van een **circulaire economie**, waarin metalen worden gerecycleerd, producten herstelbaar en herbruikbaar worden gemaakt en een langere levensduur hebben. Daarbovenop zijn transitie naar een deeleconomie en levensstijlveranderingen essentieel.

Om al deze redenen wordt de **nood aan diepzeemijnbouw steeds meer in vraag gesteld door NGO's, beleidsmakers en wetenschappers**:

7 www.biogeosciences.net/11/3941/2014/

8 www.eu-midas.net/sites/default/files/downloads/MIDAS_research_highlights_low_res.pdf

9 www.iucn.org/news/secretariat/201706/deep-sea-mining-threatens-unique-marine-life-experts-warn

10 www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2018.00053/full

- Wereldwijd voeren NGO's campagne voor een moratorium of een verbod op diepzeemijnbouw. Zo is er de oproep tot een verbod door coalities van [Duitse](#)⁽¹¹⁾ en [Portugese NGO's](#)⁽¹²⁾, en door de [Deep Sea Mining-campaign](#)⁽¹³⁾ - een vereniging van NGO's en burgers van de Pacific Islands, Australië en Canada.
- Op de VN-oceaanconferentie van 2017 heeft [Seas At Risk, gesteund door meer dan 35 NGO's](#)⁽¹⁴⁾, opgeroepen om diepzeemijnbouw een halt toe te roepen, erop wijzend dat er vele alternatieven te vinden zijn indien men kiest voor een duurzame economie, in overeenstemming met de duurzame ontwikkelingsdoelen 12 (duurzame consumptie en productiemethodes) en 14 (bescherming en duurzaam gebruik maken van oceanen, zeeën en water).
- De [Deep Sea Conservation Coalition](#)⁽¹⁵⁾ (DSCC), een coalitie van meer dan 70 organisaties, roept ook op om na te denken over de vraag of de internationale gemeenschap diepzeemijnbouw wil toelaten - en zo ja, hoe.
- Het Europese Parlement keurde begin 2018 een [resolutie](#)⁽¹⁶⁾ goed betreffende 'international ocean governance', waarin ze de Commissie en de lidstaten vraagt hun steun aan diepzeemijnbouw te stoppen en in plaats daarvan te focussen op duurzame productie en consumptie. De Europese Commissie wordt ook gevraagd om een internationaal moratorium op diepzeemijnbouw te ondersteunen.

11 www.seas-at-risk.org/media-and-publications/members-news/700-german-ngos-call-for-a-ban-on-deep-sea-mining.html

12 oceanolivre.org/

13 www.deepseaminingoutofourdepth.org/

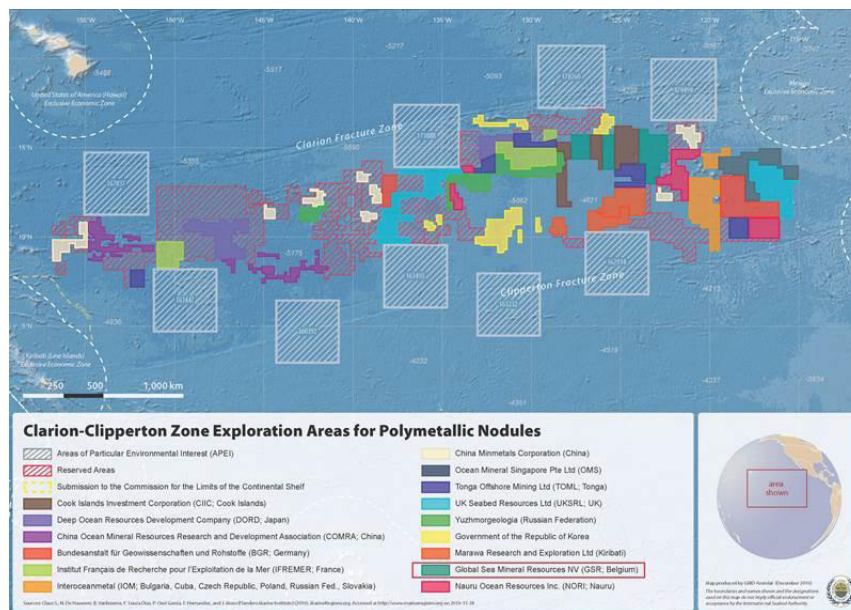
14 www.seas-at-risk.org/27-deep-sea-mining/743-39-ngos-worldwide-call-to-halt-deep-sea-mining.html

15 www.savethehighseas.org/

16 www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0004+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN

5. HOE IS BELGIË BIJ DIEPZEE MIJNBOUW BETROKKEN?

Sinds 14 januari 2013 heeft de ISA een diepzeemijnbouw-concessie (76.728 km² - zie afbeelding 2) in het oostelijk deel van de Clarion-Clipperton Fracture Zone (CCFZ) in de Stille Oceaan verleend aan het **Belgisch bedrijf** Global Sea Mineral Resources NV (GSR), dat nu deel uitmaakt van DEME. Het gebied is 2,5 maal zo groot als België. Verspreid over de volledige zone kunnen mangaanknollen gevonden worden op de met sediment bedekte zeebodem.

Als sponsoring state en lidstaat van de ISA heeft België een belangrijke rol te spelen in de bescherming van de diepzee. De beslissing om het DEME-GSR contract te sponsoren werd echter genomen zonder enige publieke inspraak of stakeholder involvement. Tot op heden is er ook een **totaal gebrek aan een alomvattend en onderbouwd openbaar en publiek debat over de noodzaak van diepzeemijnbouw of de Belgische positie errond**. Het is hoog tijd dat het debat op een democratische en participatieve manier wordt gehouden, en dit gebaseerd op wetenschappelijke kennis.

De verantwoordelijkheid voor de opvolging van het DEME-GSR contract en contacten met ISA ligt bij de FOD Economie. Tot dusver is weinig ondernomen om een Belgische positie vorm te geven, een actieve rol op te nemen in de ISA of de transparantie te verhogen inzake het DEME-GSR-contract. Op verzoek van NGO's ([Bond Beter Leefmilieu](http://www.bondbeterleefmilieu.be/)⁽¹⁷⁾, [Natuurpunt](http://www.natuurpunt.be/)⁽¹⁸⁾, [Seas at Risk](http://www.seas-at-risk.org/)⁽¹⁹⁾ en [WWF België](http://www.wwf.be/)⁽²⁰⁾), werden ook FOD Leefmilieu en FOD Buitenlandse Zaken actief betrokken in de standpuntbepaling van België.

17 www.bondbeterleefmilieu.be/

18 www.natuurpunt.be/

19 www.seas-at-risk.org/

20 www.wwf.be/

België is een voorloper op het vlak van mariene ruimtelijke planning, zoals ons land tijdens de VN-oceaanconferentie in juni 2017 trots verkondigde. Helaas geldt dat niet voor de [wet van 17 augustus 2013^{\(21\)}](#) over prospectie, exploratie en exploitatie van de zee- en oceanabodem. De milieudimensie van die wet is zwaar onvoldoende. Ze bepaalt weliswaar dat “de gebruikers van Het Gebied en de overheid bij het uitvoeren van hun activiteiten in de zeegebieden rekening zullen houden met het beginsel van het preventief handelen, het voorzorgsbeginsel, het beginsel van het duurzaam beheer, het beginsel dat de vervuiler betaalt en het herstelbeginsel”, maar blijft vaag over de criteria op basis waarvan schade wordt bepaald. Dit terwijl het onduidelijk is hoe de ecosystemen functioneren. Verder zijn de strafbepalingen voor inbreuken uitermate laag, blijven de gegevens in geval van incidenten vertrouwelijk en is er geen enkele voorziening voor publieke inspraak of stakeholder consultatie. Er bestaan kortom nog heel wat juridische hiaten die aanleiding kunnen geven tot lange juridische procedures.

In **april 2019 plant DEME-GSR een eerste test⁽²²⁾ in zowel de Belgische als Duitse concessies in de Stille oceaan.** In een 300x300 m gebied (ongeveer 1 km²) zal een 4 meter breed schaalmodel van de hydraulische collector (1/4 van de normale grootte) gebruikt worden om gedurende 4-5 dagen mangaanknollen te verzamelen door een 10 cm sedimentlaag van de diepzeebodem te verwijderen. De collector zal een lading van ca. 300 ton sediment per uur verplaatsen. De nodules zullen worden opgepikt en terug op de zeebodem worden gestort nadat ongeveer 100 m lange transects werden bewerkt. Het materiaal zal niet naar de oppervlakte worden gebracht. Er wordt verwacht dat de test een sedimentpluim zal creëren die tot 2-3 km buiten het gebied tot sedimentneerslag zal leiden.

De impact van de test zal gemonitord worden door een wetenschappelijk schip dat zich bij het testgebied zal bevinden, als deel van een [JPI Oceans research project^{\(23\)}](#) dat gefinancierd wordt door de Belgische overheid en een aantal andere landen.

Het is belangrijk te weten dat (1) de meeste biodiversiteit in deze diepzeegebieden op de mangaanknollen zelf zit, (2) de bovenste sedimentlaag de habitat omvat van bijna al het bacterieel leven, en (3) de test zelf een sedimentpluim zal creëren die zich ver kan verplaatsen en aldus biodiversiteit kan aantasten.

Volgens ISA-richtlijnen moet DEME-GSR een **milieu-effectrapportage (MER)** indienen een jaar voor de test. De ISA geeft echter geen richtlijnen betreffende de MER-procedure. Seas at Risk en de DSCC hebben aan de Belgische en Duitse regeringen gevraagd om ervoor te zorgen dat (1) de MER verloopt volgens good practice normen, (2) de MER in lijn met onder andere de Espoo en Aarhus-conventie publiek toegankelijk wordt gemaakt en (3) er een publiek inspraakmoment wordt voorzien. Terwijl Belgische en Duitse regeringen hun positie hierrond nog aan het vormen zijn, is het antwoord van DEME-GSR duidelijk: zij zien geen reden om de MER openbaar te maken en zullen deze bij de ISA indienen. Naar alle waarschijnlijkheid zal de ISA het document dan confidentieel houden.

21 www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2013081734&table_name=wet

22 www.bondbeterleefmilieu.be/sites/default/files/files/2017-11_-_iass_-_dsm_sponsoring_states_workshop.pdf

23 www.jpi-oceans.eu/news-events/news/joint-call-pre-announcement-impacts-deep-sea-nodule-mining

6. WAAROM WILLEN BOND BETER LEEFMILIEU, SEAS AT RISK EN WWF BELGIË EEN PUBLIEK DEBAT OVER DE NOODZAAK EN RISICO'S VAN DIEPZEEMIJNBOW EN BELGIË'S ROL ERIN?

Het is belangrijk een publiek debat te voeren over de noodzakelijkheid en wenselijkheid van activiteiten met een onomkeerbare milieu-impact.

De Belgische overheid heeft tot op heden geen duidelijke positie inzake diepzeemijnbouw, hoewel ze officieel steun verleent en borg staat voor DEME-GSR als sponsoring state.

Omwille van de DEME-GSR-test staat België sterk in de aandacht op de internationale fora omtrent diepzeemijnbouw. Hoe België omkadert, in het bijzonder de MER-procedure die wordt gehanteerd, zal een belangrijk internationaal precedent scheppen. Dit is van groot belang met betrekking tot landen die het niet nauw nemen met milieu en biodiversiteit.

Volgens de 'Richtlijnen voor aannemers' van de LTC ([ISBA/19/LTC/8^{\(24\)}](#)) moet een MER uitgevoerd en ingediend worden 1 jaar vóór o.a. testen van verzamelsystemen en apparatuur plaatsvinden. Er zijn evenwel geen richtlijnen voor de inhoud van het rapport en de te volgen procedure.

De werking van ISA is niet transparant, o.a. de verzamelde gegevens over de mogelijke impact van diepzeemijnbouw, inclusief de MER van DEME-GSR, worden niet openbaar gemaakt. Dit is onacceptabel aangezien diepzeemijnbouw tot de activiteiten behoort die alle mensen ten goede moeten komen zonder enige vorm van discriminatie.

Seas at Risk, Natuurpunt en Bond Beter Leefmilieu hebben in juli 2017 een [brief^{\(25\)}](#) verzonden naar de bevoegde Belgische ministeries om een onderhoud te vragen over de positie van België. Ook werd door Seas At Risk en de Deep Sea Conservation Coalition een brief aan Minister Peeters gezonden met de vraag om de MER van de DEME-GSR-test publiek te maken en ruimte voor inspraak te voorzien. Daarop volgde een aantal vergaderingen met vertegenwoordigers van verschillende administraties, al blijft een formeel antwoord op beide brieven nog steeds uit. Recent kondigde de FOD economie een stakeholderworkshop aan voor juni 2018 om de positie van België te bespreken. Dit komt echter ruim te laat om de beslissing betreffende de DEME-GSR-test te ondersteunen.

24 www.isa.org.jm/documents/isba19ltc8

25 www.seas-at-risk.org/27-deep-sea-mining/765-eu-countries-should-champion-sustainable-consumption-and-production-instead-of-deep-sea-mining.html

7. WAT VRAGEN DE NGO'S AAN DE BELGISCHE OVERHEID?

DEME-GSR moet voor april 2018 een milieu-effectenrapport indienen bij de International Seabed Authority. Gezien de hoogdringendheid van het dossier, vragen de NGO's de Belgische overheid concreet om nu:

- Een alomvattend en wetenschappelijk onderbouwd openbaar en publiek debat te voeren over de noodzaak van diepzeemijnbouw (inclusief projecties en scenario's voor de toekomstige vraag naar mineralen) en de alternatieven zoals circulaire economie en de transitie naar duurzame productie en consumptie;
- Niet langer financiële of andere steun te verlenen aan specifiek die activiteiten van bedrijven die met diepzeemijnbouw te maken hebben;
- Druk uit te oefenen op de ISA om strenge milieuvoorwaarden te bepalen, een onafhankelijk milieucomité te creëren, de Legal and Technical Committee open te stellen voor waarnemers en milieugegevens openbaar te maken;
- Ervoor te zorgen dat alle tests door DEME-GSR in de Clarion Clipperton zone (Stille Oceaan) worden uitgevoerd volgens de hoogste normen voor milieubescherming, en met toepassing van de voorzorgsmaatregel;
- Te zorgen dat alle tests omkaderd worden door transparante procedures voor MER en monitoringsplannen, in overeenstemming met de normen verankerd in de Europese MER-richtlijn, de Belgische MER-wetgeving, de verdragen van Espoo en Aarhus, inclusief betrokkenheid van belanghebbenden, publieke raadpleging en openbare toegang tot informatie;
- Financiële en andere steun voor diepzeemijnbouw stop te zetten, en volop te investeren in een circulaire economie en een volledige transitie naar duurzame consumptie en productiemethodes, in lijn met het duurzaam ontwikkelingsdoel 12 van de Verenigde Naties.

8. VERDERE LITERATUUR

ARTIKELS

De Grote Rede (2015): Diepzeemijnbouw: de nieuwe gold-rush? - www.vliz.be/nl/imis?module=ref&refid=246558

MO* (2015): Wereld klaar voor ontginning oceaانبodem - www.mo.be/analyse/wereld-klaar-voor-ontginning-oceaانبodem

De Standaard (2017): Op zoek naar de schatten van de diepzee - www.standaard.be/cnt/dmf20170811_03015229

De Tijd (2017) Knollen rapen op de zeebodem - www.tijd.be/nieuws/archief/Knollen-rapen-op-de-zeebodem/9854214

Oceans Deeply (2017) Seabed Mining: The 30 People Who Could Decide the Fate of the Deep Ocean - www.newsdeeply.com/oceans/articles/2017/09/06/seabed-mining-the-24-people-who-could-decide-the-fate-of-the-deep-ocean

BBC (2018): The Secret on the Ocean Floor - www.bbc.co.uk/news/resources/idt-sh/deep_sea_mining

POSITIES & BRIEFINGS

Positie van Seas at Risk: Deep-sea mining has no place in a future shaped by the 2030 Agenda for sustainable development (2017) - www.seas-at-risk.org/images/pdf/publications/SARstatementSDG14the_UN_Ocean_conference_June2017.pdf

Statement van 39 NGO's tijdens de VN-oceanconferentie: 39 NGOs worldwide call to halt deep sea mining (2017) - www.seas-at-risk.org/27-deep-sea-mining/743-39-ngos-worldwide-call-to-halt-deep-sea-mining.html

Brief van Seas at Risk aan EU-lidstaten en Europese Commissie: EU countries should champion sustainable consumption and production instead of deep sea mining (2017) - www.seas-at-risk.org/27-deep-sea-mining/765-eu-countries-should-champion-sustainable-consumption-and-production-instead-of-deep-sea-mining.html

Briefing van Deepsea Conservation Coalition (DSSC) (2017) - www.savethehighseas.org/wp-content/uploads/2017/07/DSM-17-FA.pdf

Positie van 15 mariene biologen bij de IUCN over 'biodiversity loss from deep-sea mining' in Nature Geoscience (2017) - www.sciencedaily.com/releases/2017/06/170626124544.htm

Positie van Deepsea Conservation Coalition (DSSC) (2016) - www.savethehighseas.org/call-to-action-2/

Positie European Marine Board: Delving Deeper: Critical challenges for 21st century deep-sea research (2015) - www.vliz.be/nl/news?spcolid=766&id=4294

ONDERZOEK

- Holly J. Niner et al., (2018), Deep-Sea Mining With No Net Loss of Biodiversity—An Impossible Aim - www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2018.00053/full
- Kathryn Miller et al (2018) An Overview of Seabed Mining Including the Current State of Development, Environmental Impacts, and Knowledge Gaps. In: Frontiers in marine science 4 - www.frontiersin.org/articles/10.3389/fmars.2017.00418/full
- Kate Johnson et al (2017) Building Industries at Sea: 'Blue Growth' and the New Maritime Economy. River Publishers Series in Renewable Energy - www.riverpublishers.com/research/details.php?book_id=469#chapter
- Rakhyun E.Kim (2017) Should deep sea mining be allowed? in: Elsevier Volume 82, August 2017, Pages 134-137 - www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0308597X16308119?via%3Dihub
- C.L. Van Dover et al (2017) Biodiversity loss from deep sea mining will be unavoidable. In: Nature Geoscience - www.nature.com/articles/ngeo2983
- Stace E. Beaulieu et al (2017) Should we mine the ocean floor? In: Earth's Future Volume 5, Issue 7 - onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/2017EF000605/abstract
- UBA, IASS (2017) Workshop on 'Effective Implementation of Environmentally Responsible Deep Seabed Mining: The Obligations of the Sponsoring State with Particular Attention to Germany and in Light of the Obligations of the Organs of the International Seabed Authority (ISA), Potsdam. Outcome document - www.bondbeterleefmilieu.be/sites/default/files/files/2017-11_-_iass_-_dsm_sponsoring_states_workshop.pdf
- Sven Teske et al (2016) Renewable Energy and Deep-Sea Mining: Supply, Demand and Scenario's. University of Technology Sydney - www.savethehighseas.org/publicdocs/DSM-RE-Resource-Report_UTS_July2016.pdf
- Ann Vanreusel et al (2016) Threatened by mining, polymetallic nodules are required to preserve abyssal epifauna. In: Nature, Scientific Reports volume 6 - www.nature.com/articles/srep26808
- The Midas Consortium (2016) MIDAS Research Highlights: High-level summary of the key project outcomes - www.eu-midas.net/sites/default/files/downloads/MIDAS_research_highlights_low_res.pdf
- Seascope Consultants (2016) Periodic Review of the International Seabed Authority pursuant to UNCLOS Article 154, Final report - www.isa.org.jm/files/documents/EN/Art154/Rep/ISA154-FinalRep-30122016.pdf
- Ramboll (2016), Analyse des volkswirtschaftlichen Nutzens der Entwicklung eines kommerziellen Tiefseebergbaus in den Gebieten, in denen Deutschland Explorationslizenzen der Internationalen Meeresbodenbehörde besitzt, sowie Auflistung und Bewertung von Umsetzungsoptionen mit Schwerpunkt Durchführung eines Pilot-Mining-Tests - www.bmwi.de/Redaktion/DE/Publikationen/Studien/analyse-des-volkswirtschaftlichen-nutzens-der-

[entwicklung-eines-kommerziellen-tiefseebergbaus.pdf?_blob=publicationFile&v=6](#)

Ecorys (2015) Study to investigate the state of knowledge of deep-sea mining. Final Report under FWC MARE/2012/06 - SC E1/2013/04 - webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/3732

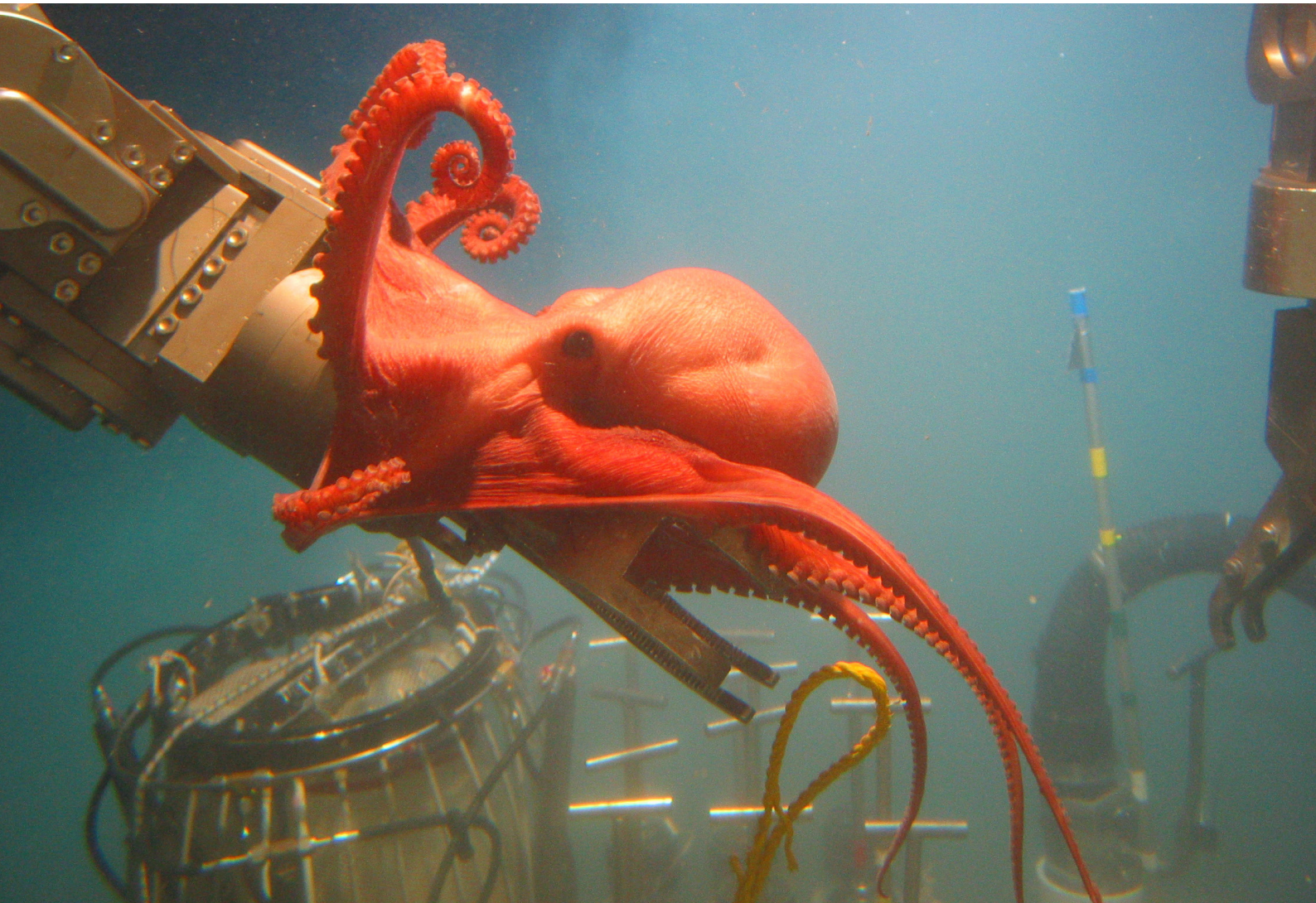
Thurber et al (2014) Ecosystem function and services provided by the deep sea. In: Biogeosciences, 11 - www.biogeosciences.net/11/3941/2014/

The Royal Society: Future ocean resources: metal-rich minerals and genetics. Een interactieve kaart die toont waar diepzeemijnbouw kan gebeuren in de toekomst, waar enkele van de diverse diepzee ecosystemen zich bevinden en hoe beide met elkaar interageren - royalsociety.org/topics-policy/projects/future-ocean-resources/

PARLEMENTAIRE STUKKEN

Resolutie van EP over International Ocean Governance (2018) - www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0004+0+DOC+XML+V0//EN&language=EN

Belgische wet betreffende de prospectie, de exploratie en de exploitatie van de rijkdommen van de zee- en oceanabodem en de ondergrond ervan voorbij de grenzen van de nationale rechtmacht (2013) - www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg.pl?language=nl&la=N&cn=2013081734&table_name=wet

BOND BETER LEEFMILIEU

Tweakerkenstraat 47 - 1000 Brussel - Tel: +32 2 282 17 27 - bondbeterleefmilieu.be